

Informatiefolder donorbank

Inleiding

Deze folder is voor mannen die overwegen om spermadonor te worden en voor vrouwen of paren die willen begrijpen wat het inhoudt om zaaddonor te worden en te zijn.

In deze folder vindt u allerlei informatie over de werkwijze van onze donorbank. Wij hopen dat de folder u gaat helpen om weloverwogen te kunnen besluiten om wel of geen donor te worden.

Vragen kunt u telefonisch stellen, per email of bij een eventuele intake.

Na het lezen van deze folder hopen we duidelijk gemaakt te hebben waarom het allemaal zo “gecompliceerd” is. Het heeft te maken met oog hebben voor de belangen van de donor, met die van de toekomstige ouders en met die van het toekomstige kind (zie verder op bladzijde 8).

In de Nederlandse en Europese regelgeving is een afweging van deze belangen gemaakt.

Ook de beroepsgroepen, de NVOG (Nederlandse Vereniging van Obstetrie en Gynaecologie) en de KLEM (de Vereniging van Klinisch Embryologen) hebben, wet- en regelgeving in acht nemend, richtlijnen opgesteld over de eisen waar een donorbank en het gebruik van donorzaad aan moeten voldoen.

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) ziet er op toe dat de wet- en regelgeving gehandhaafd wordt. Wij van Nij Barrahûs vinden dat in de wet- en regelgeving op evenwichtige wijze met de belangen van alle betrokkenen rekening moet worden gehouden. Wij zullen dan ook naar eer en geweten deze regels toepassen.

Wat is een spermadonorbank?

Bij een spermadonorbank wordt sperma van gezonde spermadonoren ingevroren. Nadat het sperma is geproduceerd wordt het verdund met een bewaarmiddel, in rietjes gedaan, ingevroren en bewaard in vloeibare stikstof. Nadat gebleken is dat het sperma geen kiemen van seksueel overdraagbare ziektes bevat, kunnen de rietjes met sperma worden gebruikt voor kunstmatige inseminatie (KID= Kunstmatige Inseminatie met Donorzaad) bij vrouwen of paren met een (langdurig) onvervulde kinderwens.

De volgende vrouwen komen in aanmerking voor donorzaad:

- Vrouwen van wie de man geen, onvoldoende of afwijkende zaadcellen heeft in zijn sperma;
- Vrouwen van wie de man een overdraagbare (erfelijke) ziekte heeft of bij zich draagt;
- Lesbische en alleenstaande vrouwen

De volgende mannen komen in aanmerking om zaaddonor te worden:

- Mannen in de leeftijd van 18 t/m 45 jaar;
- Mannen, die bereid zijn één tot twee keer per maand zaad te doneren voor minimaal een jaar;
- Mannen, die een voldoende aantal zaadcellen in hun sperma produceren en waarvan blijkt dat de zaadcellen de invries- en ontdooiprocedure goed doorstaan;
- Mannen die lichamelijk en psychisch gezond zijn en niet behoren tot de risicogroepen met een verhoogde kans op seksuele overdraagbare aandoeningen (SOA's);
- Mannen die naar alle waarschijnlijkheid geen drager zijn van een ernstige erfelijke ziekte
- Mannen, die akkoord gaan met een halfjaarlijkse donorkeuring op SOA's (de bevindingen van deze keuringen kunnen reden zijn tot afwijzing) voor de duur van de periode waarin zij donoren. Plus een half jaar er na.
- Mannen, die niet al elders spermadonor zijn.
- Mannen, die bereid zijn tot niet-anonieme donatie.

In Nederland is de anonieme spermadonatie verboden. Uw privacy is met allerlei garanties omgeven, maar de verwekte kinderen hebben recht om te weten van wie zij in biologische zin, afstammen (zie bladzij 8).

Hoe verloopt de aanmelding?

Op de website van Nij Barrahûs staat informatie die van belang is voor zowel de donor als voor die vrouwen of paren die een donor nodig hebben. Zoals de folder "Weten van wie je afstamt", deze folder "Donorbank", een aanmeldingsformulier en een formulier waarin vragen worden gesteld over uw achtergrond. Dit in verband met mogelijk dragerschap van erfelijke ziektes en fertiliteitsproblemen in uw familie.

U wordt vriendelijk verzocht het aanmeldingsformulier en de vragenlijst in te vullen en deze naar ons op te sturen. Als u het moeilijk vindt om sommige vragen te beantwoorden, dan kunt u later in het intakegesprek met een van onze artsen daar verder op in gaan.

U wordt ook verzocht ons op te geven, hoe, waar en wanneer wij u kunnen bereiken. Als u op grond van de verstrekte informatie mogelijk in aanmerking komt als zaaddonor, dan zullen wij u uitnodigen voor een gesprek.

Als blijkt dat u niet in aanmerking kan komen als zaaddonor, dan krijgt u van ons een reactie waarin wij u ons besluit zullen uitleggen.

Eerste afspraak

Op het afgesproken tijdstip meldt u zich aan de balie van Nij Barrahûs, waar u zich identificeert door middel van een geldig legitimatiebewijs (ID-kaart, paspoort).

Voorafgaand aan het gesprek met de arts wordt u verzocht zaad te produceren in een daarvoor bestemde kamer. Voor het spermaonderzoek is het belangrijk dat u twee tot drie dagen geen zaadlozing of gemeenschap heeft gehad. Uw sperma wordt nagekeken op het laboratorium van Nij Barrahûs, terwijl u een gesprek met de arts voert. Het zaad wordt als er voldoende zaadcellen zijn, ook ingevroren. Eén rietje wordt ontdooid om te zien of de zaadcellen de invries- en ontdooiprocedure goed overleven.

Tijdens dit gesprek worden de door u ingevulde vragenlijsten met u besproken:

- **Uw motivatie**

Wat zijn uw beweegredenen om donor te worden?

- **Uw gezondheid**

Als er van onze kant extra vragen zijn, dan bespreken wij die met u.

Als het nodig is raadplegen wij, met toestemming van u, uw huisarts voor verdere informatie.

Als er later, na beëindiging van uw donorschap, veranderingen plaats vinden in uw gezondheid, dan verwachten wij dat u ons daar tijdig over informeert.

Ziekten, die op latere leeftijd optreden, kunnen erfelijk zijn en daardoor ook gevolgen hebben voor eventuele nakomelingen.

- **Uw karakter en uw karaktereigenschappen worden besproken** (zie onder Donorpaspoort).
- **Uw mogelijke gebruik van alcohol , drugs en medicijnen.**
- **Familieanamnese**
Elk kind krijgt van de moeder en de vader erfelijke eigenschappen. Niet alleen de goede maar ook de afwijkende.
Als zaaddonor mag u geen ernstige erfelijke aandoeningen hebben. De arts zal met u een uitgebreide vragenlijst doornemen.
U hebt gegevens over uw familie al in de vragenlijst vermeld. Ook deze gegevens zal de arts met u doornemen.
Mocht u al kinderen hebben, dan willen wij graag de gezondheid van deze kinderen weten.
Als er op latere leeftijd bij u of in uw familie een erfelijke ziekte zich openbaart, verwachten wij van u dat u ons daarvan op de hoogte brengt.
- **Infectierisico's**
Door bacteriën en virussen in het zaad, kan de vrouw en het kind dat eventueel ontstaat, daarmee geïnfecteerd worden. Belangrijke infecties die door zaad overgedragen worden, zijn de zogenoemde SOA's (seksueel overdraagbare aandoeningen). Daarom wordt iedere potentiële donor, door middel van bloed- en urinetesten, onderzocht op HIV, Hepatitis-B en C, Syfilis, Gonorrhoe, Chlamydia en Cytomegalievirus (CMV). Deze testen worden in principe elk half jaar herhaald, omdat deze ziektes pas enkele maanden na infectie in het bloed aantoonbaar zijn. Tijdens dit eerste bezoek wordt bloed afgenomen en wordt u gevraagd en urinemonster in te leveren. Bloed en urine worden getest op de genoemde ziektes.
- **Taaismijziekte.** Wij zullen met behulp van DNA uit cellen van uw bloed nagaan of u mogelijk een drager bent van taaismijziekte.
- **Donorpaspoort.**
U heeft de vragenlijst die bij het donorpaspoort hoort al ingevuld. Samen met de arts en/of onze counselor (psychosociaal werker, zie verder) worden de antwoorden nog een keer doorgenomen.
In het donorpaspoort worden uw interesses, hobby's, karaktereigenschappen en uiterlijke kenmerken beschreven.

Onderzoek van het zaad

Zoals gezegd, vindt tijdens uw eerste gesprek met de arts het zaadonderzoek plaats. De uitslag krijgt u meteen na het gesprek met de arts te horen. Als het zaad in aantallen en beweeglijkheid niet voldoen aan tevoren bepaalde normen, dan wordt u uitgenodigd om over een paar weken nogmaals een zaadmonster in te leveren. De “mindere uitslag” kan namelijk toeval zijn.

Mocht er op grond van de uitslagen van het bloed- of urineonderzoek blijken dat u niet of voorlopig niet geschikt bent als zaaddonor, dan zullen wij contact met u opnemen voor verder overleg. Wij zullen, na overleg met u, dan uw huisarts inlichten. Uw huisarts zal u hierover dan benaderen.

Het **Donorcontract** wordt met u besproken. U hoeft nog niet te tekenen. U wordt gevraagd dat bij het volgende bezoek te doen.

Het tweede gesprek

Donor-zijn heeft ook consequenties op lange termijn en het besluit om donor te worden moet weloverwogen zijn. Om die reden wordt u uitgenodigd voor een gesprek met onze psychosociaal werker.

Zij zal dit onderwerp met u bespreken. Dit gesprek mag niet worden beschouwd als een “toelatingsexamen”, maar als een handreiking om gezamenlijk de consequenties van uw beslissing door te nemen.

Bij dit tweede bezoek zal de arts met u de uitslagen van het bloed- en urineonderzoek bespreken. U wordt gevraagd voor een tweede keer te doneren. Dit spermamonster wordt ook weer ingevroren.

Mocht in geval van afwijkende uitslagen en/of het tweede monster ook niet geschikt blijken te zijn, dan valt u af als donor. Uw eerder ingevroren semen zal worden vernietigd.

Als u geschikt bent als donor, dan zullen met u de praktische en juridische kanten van het donorschap besproken worden. U krijgt één exemplaar van het donorcontract mee, het tweede blijft bij uw dossier. Het tekenen van het donorcontract kan plaatsvinden bij de volgende afspraak, echter zonder getekend contract, geen zaaddonorschap.

Een enkele keer blijkt een man niet geschikt als donor. Ook dan willen wij goede zorg verlenen (zie verder tot besluit).

Hoe gaat het doneren in zijn werk?

Als blijkt dat u geschikt bent als donor dan zullen met u afspraken worden gemaakt voor het doneren van zaad.

- **Vorbereiding**
Wij raden u aan om 2-3 dagen voordat u sperma gaat doneren, geen zaadlozing of gemeenschap te hebben. Hierdoor zou het sperma namelijk te weinig zaadcellen kunnen bevatten. Langere onthouding dan 3 dagen raden we af, want dan kan het aantal vitaal bewegende zaadcellen te laag worden.
- **Doneren**
Het zaad moet altijd in Nij Barrahûs worden geproduceerd. De wet vindt dat donatie een daad is om “anderen te helpen” (altruïsme) en niet geldelijk beloond mag worden. Een onkostenvergoeding is wel toegestaan.
- **Aandachtspunten**
Wij willen u erop attent maken dat het aantal zaadcellen gedurende enkele maanden lager kan zijn dan normaal. Dit gebeurt bijvoorbeeld als u ziek bent geweest en hoge of aanhoudende koorts hebt gehad. Dit dient u aan ons te melden. Ook het gebruik van bepaalde antibiotica of andere medicijnen kunnen van invloed zijn op de zaadproductie. Na verloop van tijd herstelt dit vanzelf (vanaf de start van het aanmaken van nieuwe zaadcellen duurt het ongeveer 3 maanden totdat deze rijp zijn en in het ejaculaat terechtkomen).
- **Voor elke verse donatie vragen wij u een korte vragenlijst in te vullen.**
- **Vergoeding**
Voor het eerste intakegesprek ontvangt u geen vergoeding. Voor zes donaties ontvangt u een bedrag van € 450,00 (dit is inclusief reiskostenvergoeding). Bij de goedkeuring van u als donor gelden de ingevroren monster(s) op uw eerste en eventueel tweede bezoek als donaties.

Hoeveel jaar kunt u doneren?

U kunt één tot vijf jaar donor zijn. Van belang is dat u bereid bent om minimaal een jaar lang maandelijks één tot twee maal te doneren. Met de hoeveelheid zaad die een donor per jaar levert, worden gemiddeld drie kinderen verwekt.

Stoppen

Een donor houdt op met doneren als:

- Hij zelf wil stoppen;
- De ingevroren zaadcellen zeer slecht overleven na invriezen en ontdooien;
- Het verse sperma in kwaliteit is achteruitgegaan en niet meer geschikt is om in te vriezen;
- Er met zijn donatie een met hem afgesproken aantal nakomelingen (kinderen in 17 gezinnen, met een maximum van 25 kinderen) is verwekt;
- Er in de tussentijdse controle een SOA is aangetroffen;
- Er in de tussentijd een ernstige erfelijke afwijking aan het licht komt

Als u als donor zelf wilt ophouden met doneren, dan kan dat op elk gewenst moment. Wel vragen wij u om zes maanden na uw laatste spermadonatie nog eenmaal uw bloed en urine te laten testen. Zo kunnen wij uw laatst ingeleverde sperma nog veilig gebruiken.

Bewaartermijn van het sperma

Het sperma zal bewaard worden voor een periode van 10 jaar vanaf de dag dat vastgesteld is dat het sperma geschikt is voor cryopreservatie. Op indicatie kan deze maximale periode worden verlengd in samenspraak met de donor.

Het gebruik van het sperma

Het zaad dat u doneert wordt **alleen** gebruikt voor het tot stand brengen van zwangerschappen bij vrouwen die in aanmerking komen voor KID, IVF of ICSI. Als u niet wilt dat het voor IVF of ICSI wordt gebruikt, moet u dat aangeven.

Wij mogen alleen sperma gebruiken van in leven zijnde donoren, tenzij de donor heeft aangegeven in het donorcontract dat ook na zijn dood zijn zaad nog mag worden gebruikt. Het zaad van een overleden donor zal alleen nog worden gebruikt bij die vrouwen die al een kind van de betreffende donor hebben en de donor toestemming heeft gegeven voor het gebruik na zijn overlijden.

Wij gebruiken uw semen met uw toestemming. U kunt uw toestemming altijd intrekken. Dat betekent dat we vanaf het moment dat u dat aangeeft uw semen dat bij ons is opgeslagen niet meer zullen gebruiken voor donaties maar zullen vernietigen.

Op uw verzoek kunnen wij u wel mededelen hoeveel kinderen er met uw zaad zijn verwekt.

Uw privacy en de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting

Op 28 mei 2002 is de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting in werking getreden. Vanaf die datum is de anonimiteit van nieuwe spermadonoren opgeheven. Dat wil zeggen dat het niet meer mogelijk is om anoniem sperma te doneren. Deze wet zorgt ervoor dat kinderen die via kunstmatige bevruchting zijn verwekt gemakkelijker kunnen achterhalen van wie zij afstammen.

In de praktijk betekent dit dat wij drie soorten gegevens van u moeten noteren. Dit zijn:

- Medische gegevens (over uw gezondheidstoestand, ziekten in de familie, etc.);
- Donorpaspoortgegevens, dat wil zeggen gegevens over uw uiterlijke kenmerken, karakter, hobby's, opleiding en beroep (deze gegevens kunnen niet leiden tot uw identiteit);
- Persoonsgegevens (dit zijn uw naam, geboortedatum en huidige adres).

Vervolgens geven wij deze gegevens door aan de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting. Daar komen de gegevens in een databank te staan. Overigens zal aan u als spermadonor nooit worden verteld welke vrouwen met uw zaad een kind hebben gekregen. Ook kunt u nooit bij de Stichting informeren naar de kinderen die eventueel met uw zaad zijn verwekt. De Stichting bewaart gedurende tachtig jaar de donorgegevens. Zolang het kind jonger is dan twaalf jaar, kunnen alleen zijn/haar ouders de donorpaspoortgegevens opvragen. Een donorkind van twaalf jaar of ouder kan zelf donorpaspoortgegevens opvragen opvragen bij de Stichting. Als het kind zestien jaar of ouder is, verstrekt de Stichting ook de persoonsgegevens. Overigens is de Stichting verplicht het kind te begeleiden bij het vrijgeven van de donorgegevens.

Voordat uw persoonsgegevens worden vrijgegeven, stelt de Stichting u op de hoogte. Mocht u bezwaar hebben, dan weegt de Stichting de belangen af. Meestal zal het belang van het kind voorop staan. Alleen als er zeer zwaarwegende redenen zal de Stichting de gegevens van de donor niet verstrekken. Eventueel kan het kind of kunt u als donor hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank.

Uw medische gegevens kunnen alleen worden opgevraagd door de huisarts van het kind.

Het is van belang te weten dat u als spermadonor geen ouderlijke plichten (in wettelijke zin) draagt, als een donorkind om uw gegevens vraagt. Ook kan het kind geen enkel recht ontlenen aan het feit dat het weet van het in biologische zin afstamt. Voor meer informatie verwijzen we u naar de site van Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting: www.donorgegevens.nl. en de folder “Weten van wie je afstamt”.

Tot besluit

Een onderdeel van de besluitvorming tot geschiktheid van zaaddonor is het zaadonderzoek en het serologisch onderzoek naar overdraagbare ziektes. Het is mogelijk dat u niet in aanmerking komt om zaaddonor te zijn. U heeft vanzelfsprekend het recht om niet te weten waarom wij tot dit besluit gekomen zijn. Maar op uw verzoek kan één van onze artsen met u bepreken waarom wij tot dit besluit gekomen zijn en of behandeling voor u geïndiceerd is. Dit gesprek is kosteloos.

Wij hopen dat u met deze folder voldoende informatie heeft gekregen over de donorbank van Nij Barrahûs. Mochten er nog vragen zijn of wilt u meer weten, bel ons dan gerust.

Wij danken u bij voorbaat voor uw besluit om met uw donatie vrouwen met een kinderwens te willen helpen.

Nij Barrahûs

Heerenveenseweg 99-B

8471 ZA Wolvega

Tel. 0561-610030

Email: info@nijbarrahus.nl